

3 zlata

pravila za kupovanje.

1. Zahtevaj vedno najboljše, posebno tedaj, ako je ceneje kot slabše stvari.
2. Pazi pa vedno, da v resnici to dobiš, kar zahtevaš.
3. Kadar kupuješ MAGGI-JEVE kocke za govejo juho, prepričaj se, ako nosi vsaka kocka ime MAGGI in varstveno znamko zvezdo s križcem; kajti MAGGI-JEVE kocke po 5 vin. so najboljše.

398

„Poetovia.“

Kakor znano se je ustanovila v Ptujju pod predsedstvom župana in poslanca Jos. Ornič družba „Poetovia“, ki hoče največje električno podjetje v Avstriji in sploh eno največjih v celi Evropi uresničiti. C. kr. namestništvo v Gradcu podelilo je tej za naše gospodarske razmere velevažni družbi pravico za izrabo vodnih moči Drave od Ptujja do Ormoža in to za 90 let.

Mi smo o stvari že mnogo pisali; sicer pa je vsled burne agitacije gotovih nasprotnikov gospodarskega napredka proti „kanalu“ itak širši javnosti znana. Danes hočemo glede tega podjetja še nekaj podatkov objaviti; kajti danes je to podjetje tako rekoč zasigurjeno.

Grè se tukaj za najspodnejši, na vodi najbogatejši in čez 30 kilometrov dolgi del Drave, ki se vije skozi dravsko polje.

Koncesija temelji na načrtu švicarskega inženerja g. Spsychinger. Dva kilometra pod mestnim mostom v Ptujju se bode normalno k smeri reke zgradilo oporo (Schützenwehr). Potem se zgradi kanal, ki je odmerjen za 260 sekundnih kubičnih metrov vode. Ta kanal vodi k dvema naravnima stopnicama (Gefällsstufen), kjer se nameravajo ustanoviti centrale električne moči. Padanje za izkoristiti (Nutzgefälle) znaša pri prvi vedno 15½ metrov, pri drugi pa od 8½ do 10 metrov. Drugo stopnico se zgradi le po potrebi porabe moči; vsled tega je namera-

van tudi ozki jarek za izpraznenje med obema centraloma.

V teh dveh centralah moči se postavi po 7 večkratnih Francis-turbin na ležeči „veli“ z neposredno prikuplanim generatorjem. Te združene turbine porabijo po 42 kubičnih metrov vode; izdelujejo pa po 6 600 PS (konjskih moči) oziroma po 4160 PS. Tudi se uresniči v vsaki centrali kot rezervo po en agregat. Največje in 8 mesečno delo prve centrale znaša 39 000 PS, ono druge centrale pa 25.600 PS, skupaj torej 65.000 PS. Poleg tega se postavi pa še v vsaki centrali t. z. „Erreger-turbine“, katerih delo v tem ni vračunano. Kér znaša dolgot kanal pred prvo centralo moči 10-6 kilometrov, ona med obema centraloma pa 7-8 kilometrov, je profil kanala tako velik, da se zamore vodo akumulirati in se torej lahko na čas največje potrebe okroglo 10.000 PS za „Spitzendeckung“ med 4 urami prenese.

Generatorje projektirajo avstrijske Siemens-Schuckert-fabrike za mašinsko „spannung“ 10.000 voltov; torej bi imel električni tok, prosto peljan, za 110 000 voltov „spannung“.

Poraba toliko moči v bližini tega velikanskega podjetja je seveda izključena. Vsled tega se misli celo podjetje kot „Überlandzentrale“ za vso Štajersko in za na industriji najbogatejši del Nižje Avstrijske. V načrtu je zaradi tega tudi postavljena glavna daljna napeljava (Hauptfernleitung) v dolgoti 240 kilometrov. Velikanske pokrajine, ki so danes še skoraj brez vsake električne preskrbe, bodejo zdaj temu modernemu napredku odprte. Dokazano je že, da je za moč prve centrale dovolj potrebe, da torej podjetje ne visi več v oblakih.

Tako velikanskemu podjetju se v Avstriji doslej še ni koncesije podelilo. Vsi avstrijski finančni krogi, vsa tehnika in gospodarski strokovnjaki gledajo danes na ta načrt, ki vsebuje tako velike ideje in odpira celi deželni tako lepo bodočnost.

Skupni troški za vse zgradbe prve stopnice, za koncesijo, načrt, kupljena zemljišča, električne nabave, leitunge in štacije (samo brez parnih rezerv, kèr se lahko že obstoječe izrablja) znašajo okroglo 20 milijonev kron; troški za vsako konjsko moč bi prišli torej po končani zgradbi na 500 kron. Ta cena je sama ob sebi razmerna že jako nizka, pa se bode pri zgradbi druge stopnice še znižala. Pod takimi ugodnimi pogoji se bode podjetje pač krasno razvijalo.

Kako nepopisne koristi pa bode naši spodnje-štajerski deželi in njenim prebivalcem doneslo, kako imenitno se bode naše gospodarstvo razvijalo, to smo že popisali, v kolikor se sploh da popisati. Kdor zna danes misliti, ta mora to veliko idejo z največjim veseljem pozdraviti!

Dopisi.

Sernaški vrh. Dne 13. avgusta 1912 je nas jako toča padala; v par minutah je gozdna pridelke črez polovico vzela; tudi na haji napravila mnogo škode.

Sv. Urban pri Ptujju. Dne 13. t. m. dirja je pri nas huda nevihta, ki je tudi točo prapila. Gorice so letos prav lepo trgateg obetala. Toča je napravila mnogo škode.

Hum pri Ormožu. Danes dne 14. avgusta 1912, polu 7. uri zvečer prišla je čez Hum in okoli huda nevihta. Istotako je divjala prav močno toča, ki je zlasti polja, njive in vinograde hudo poškodovala. Točino zrnje je bilo do štiri centimetrov veliko. Škoda je prav velika.

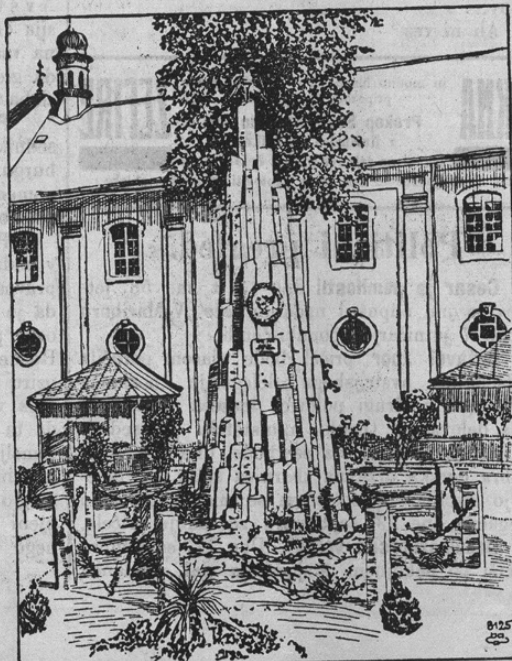
Neuhaus-Doberna, dne 14. avgusta 1912. Že par dni sem se je pri nas opazovalo stalno padanje barometra. Tudi dne 14. t. m. bilo občutljivo hladno. Ponoči je močno deževalo. Proti poldnevu opazilo se je na vzhodnem nebu veru črne oblake. Eno uro pozneje pa je divjala nevihta. V velikem viharju padala ojastra toča v velikosti lešnika. Vkljub temu je trajala toča le dve minuti, uničila je tudi skoraj vso žetev. Hudo poškodovani so tudi nogradi, ki so itak že vsled trsnih bolezni mnogo trpeli. Tudi v prihodnjem letu bode v tej toči tega malo pridelka. A tudi sadje, hmelj in vinska setev je močno poškodovano. Bogovi ali se nas bodejo merodajni činitelji usmilili. Na naše poslance se seveda ne moremo močno sklanjati, kajti ti imajo preveč s politično karnarjati opraviti in se ne brigajo za gospodarsko revščino.

Ljutomer. Slavno uredništvo! Naznanim vam da smo bili mi v Ljutomeru, v Noršincih, tudi proti Cenu v sredo dne 14. t. m. jako hudo vsled toče poškodovani. Hajdna je deloma popolnoma uničena, koruza raztrgana in pobita tudi drugo silje jako poškodovano. Nekateri sestniki so zoper točo zavarovani, večidel nič, ker res kmetu ni mogoče, da bi se ponovno zavaroval. Kje je poslanec Roškar? Ali se zdaj v teh hudih časih revščine res ne pomisli na zavarovanje? Prizadejte se!

Sv. Lenart slov. gor. Dne 17. t. m. vrtil se je za nemško in slovensko šolsko dečarsko sarska maša. Seveda se je tudi cesarsko pesnjo. Slovenski otroci so jo peli slovensko, nemški pa seveda nemško. Bila je le edina razlika, da so otroci iz nemške šole mnogo boljše peli. Zdaj bi morali prvaške hujskače videti! Ko vse vstalo in je iz stoterih otroških grl kraljevo „Gott erhalte“ zadonel, zapustila je žena avstrijskega nadučitelja vsa bleda od jeze čez obraz. Ko je bila v cerkev prišla, zmohila se je od glave z žegnano vodo in je pokleknila pred krat pred vsakim oltarjem. A vun je prišla k treje; skoraj bi v cerkveni klopi svojega maloletnega otročiča pozabila. Tudi žena nekega cesarskega nika ni hotela cesarske pesmi poslušati; za to pa pusti svojemu možu cesarski kruh jesti? Ženska je imela celo predrznost, da je seveda med petjem cesarske pesni, ko so vsi drugi molili in s tem vladarju čast izkazali. . . . Ja, kaj pa toliko razburjenja? Saj nemški otroci ne navadno šolsko mašo tudi vedno slovensko pesmi poslušajo. Ali so prvaški hujskači gospodje cerkve? Koliko nemščine se pa učijo v utrastišni šoli, ako otroci niti nemške cesarske pesmi ne znajo? Pa še nekaj. Ko je pred kratki prišel dehand od sv. Ane k izkušnji v veroučitelje, frfotalo so raz cerkvenega turma tri velike stave. Ko pa je naš ljubi stari cesar svoj njo dan praznoval, ni bilo na turmu nobene stave. Ali ni to čudno? Čudimo se le, da kmeti sploh ni petja cesarske pesmi prepovedano.

Zanimivi cesarjevi spomenik.

Preteklo nedeljo se je zopet po celi državi praznovalo rojstni dan našega vladarja; zopet se je pokazala globoka ljubezen, s katero se zbirajo avstrijski narodi okoli prestola Franca Jožefa I. Ob tej priložnosti prinašamo sliko zanimivega cesarjevega spomenika, ki ga je pustilo zgraditi vojaško-veteransko društvo mesta Steinschönau na Češkem. Spomenik obstoji iz kamenitih obokov bazalta, ki se jih je dobilo ob t. z. »Herrenhausfelsenu.« Kamenje je 7-8 metrov dolgo in je tako sestavljeno, kakor se ga je v naturi našlo. Na sprednji strani te kamnite piramide je tabla z napisom, nad njo pa bronasta, izvrstno zadeta cesarjeva podoba. Na višku spomenika stoji avstrijski orel.

Das aus Basaltsäulen errichtete Denkmal in Steinschönau.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
Zahtevajte
 povsod
„Štajerca“
 XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

MOJA STARA

izkušnja me uči, da rabim za negovanje moje kože le šolsko perd-lilijino-mlečno milo od tvrde Bergman & Co. Tetschen a/E. Kos za 80 h se dobi povod.

Novice.

Male lumpe se obeša, velike pa se išča. Ravnokar se poroča, da se je prvaškega Hudnika pomilostilo. Kakor znano, bil je Hudnik načelnik tiste famozne „Glavne poselnice“, ki je napravila tako grozoviti